

Program för utbyggnadsstrategin

UTBYGGNADSSTRATEGI
200 000 INVÅNARE

Jönköpings kommun ökar befolkningsmässigt med cirka 1500–2000 invånare per år. En ökad befolkning stärker Jönköping som regionalt centrum samtidigt som det ställer krav på kommunens beredskap att planera för exempelvis bostäder, transporter, skola, vård och omsorg.

År 2011 antog kommunfullmäktige *Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare*. Utbyggnadsstrategin hade som uppgift att se över hur kommunen skulle kunna växa till 150 000 invånare på ett hållbart sätt.

Befolkningstillväxten har varit högre än vad som tidigare förutspåddes och Jönköpings kommun beräknas nå 150 000 invånare i mitten av 2020-talet. En stor befolkningstillväxt kräver medvetna strategier om mark- och vattenanvändning, en god markberedskap för nya bostäder och verksamheter samt en långsiktig plan för infrastruktursatsningar och trafiksystem.

Det finns nu ett behov av att ta fram en ny utbyggnadsstrategi med sikte på 200 000 invånare i kommunen som har ett tidsperspektiv mot år 2050. Kommunen behöver beredskap inför framtiden för att kunna medverka aktivt i utvecklingen och på ett strukturerat sätt möta aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, service och infrastruktur.

Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare kommer att vara en fördjupning av kommunens översiktsplan.

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen är en avsiktsförklaring för hur kommunens mark- och vattenområden ska användas i framtiden och hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen sätter varje enskilt byggprojekt eller annan förändring i ett större sammanhang, både till innehåll och i tid.

Översiktsplanens viktigaste funktion är att väga olika allmänna intressen mot varandra och göra ett ställningstagande som visar vad kommunen anser att de olika mark- och vattenområdena är mest lämpade för.

I *Plan- och bygglagens 2 kapitel 3 §* beskrivs vilka aspekter, värden och förhållanden som ska tas hänsyn till i en översiktsplan.

PLAN- OCH BYGGLAGENS 2 KAPITEL 3 §

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellan kommunala och regionala förhållanden främja:

1. *en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder*
2. *en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper*
3. *en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt*
4. *en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens*
5. *bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.*

FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLANEN

Om det finns behov av att uppdatera översiktsplanen över ett specifikt geografiskt område eller kring ett särskilt ämne finns en möjlighet att göra en ändring av översiktsplanen. Görs det över ett avgränsat geografiskt område blir det en fördjupning av översiktsplanen, FÖP. En fördjupning ger en möjlighet att vara mer detaljerad i ett område där det finns en stor konkurrens om olika intressen och anspråk. En fördjupning blir då en viktig länk mellan den kommunomfattande översiktsplanen och detaljplaneringen. Det blir även ett tillfälle att kunna föra dialog med medborgarna kring ett mer konkretiserat förslag och få en större förståelse för kommunens avsikter med den framtida markanvändningen.

Nyttan med en aktuell och tydlig översiktsplan

Översiktsplanen är inte bindande och skapar inga rättigheter eller skyldigheter till vare sig myndigheter eller enskilda. Däremot fungerar översiktsplanen som vägledning för efterföljande ärenden och domstolsprövningar enligt PBL som t.ex. detaljplan- och bygglovsärenden.

För näringslivet, exempelvis bygg-, industri-, handels- och vindkraftsföretag, är planen ett viktigt underlag när de ska bedöma var det är lämpligt att etablera sin verksamhet. För allmänheten ger översiktsplanen information om kommunens utvecklingsplaner och vilka områden och miljöer som kommunen särskilt vill värna om.

Översiktsplanen är det viktigaste instrumentet för dialog mellan stat och kommun kring riksintressen som t.ex. det statliga vägnätet. Att kommun

och stat är överens om planens innehåll innebär att de grundläggande förutsättningarna kring dessa frågor inte kommer att vara ett hinder i genomförandet av planens innehåll.

En väl utformad översiktsplan skapar även en plattform för det interna arbetet inom kommunen i frågor kring utbyggnad av t.ex. infrastruktur, service och bostäder. Planen ska även redovisa hur den förhåller sig till de nationella och regionala målen.

Kommunens gällande översiktsplaner

Den kommunomfattande översiktsplanen antogs 2016 och bygger till stor del på den fördjupade översiktsplanen *Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare* som antogs 2011.

I genomförandeplanen för Översiktsplan 2016 listas 17 utredningar som bör genomföras där dessa aspekter inte till tillräckligt hög grad har beaktats i översiktsplanen. Det gäller t.ex. grönsstrukturplan, naturvårdsprogram och utredning av jordbruksmarkens värden. Dessa utredningar är nu genomförda och slutsatserna behöver nu vägas mot övriga allmänna intressen i nya ställningstaganden.

Översiktsplan 2016 kommer fortfarande att gälla som kommunomfattande översiktsplan men ersätts i det geografiska område som den nya fördjupade översiktsplanen *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* omfattar. Även *Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare* gäller idag parallellt med översiktsplanen men kommer att upphöra när *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* antas.

Inom området för *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* finns även två fördjupade översiktsplaner, ramprogram för Södra Munksjön och Rosendala (antas hösten 2019). Dessa kommer fortfarande gälla och områdena markeras ut i den nya planen.

Var fjärde år måste kommunen ta ställning till om översiktsplanen är aktuell eller behöver göras om. Det görs formellt med en aktualitetsprövning som kommer att ske parallellt med framtagandet av program för *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare*.

Namn	Typ av översiktsplan	Antagen	Område	Status efter antagande av den nya utbyggnadsstrategin
Översiktsplan 2016	Kommunomfattande översiktplan	2016	Hela kommunen	Fortsätter gälla men ersätts i de geografiska områden som <i>Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare</i> omfattar.
Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare	Fördjupad översiktsplan	2011	Särskilt utpekade områden för utbyggnad av bostäder och verksamheter. Områdena är spridda över hela kommunen.	Upphör
Ramprogram för Södra Munksjön	Fördjupad översiktsplan	2012	Södra Munksjön Jönköping	Fortsätter gälla
Rosendala	Fördjupad översiktsplan	Antagande hösten 2019	Rosendala Huskvarna	Fortsätter gälla

Mål

I februari 2018 antog kommunfullmäktige Vision 2030 för Jönköpings kommun. Visionen lyfter bland annat vikten av att tillvarata kommunens unika egenskaper och den potential som finns.

Utgångspunkt i visionen är en målbild för år 2030 som en attraktiv och öppen kommun att besöka, leva, verka och bo i – en plats där människor trivs, vill flytta till och stanna kvar.

Visionen säger att all utveckling ska vila på en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar grund. Detta ska leda till att Jönköping år 2030 är ett hållbart och klimatsmart föredöme.

I arbetet med *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* kommer målsättningarna i Vision 2030 vara vägledande. Utöver målsättningarna ska arbetet med *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* även följa planstrategin i Översiktsplan 2016.

VISION 2030

- » Jönköping 2030 är södra Sveriges nav
- » Jönköping 2030 ska vara en kommun med framåtanda
- » Jönköping genomsyras av gemenskap, trygghet och öppenhet
- » Jönköping 2030 är en plats där stad och landsbygd möts

JÖNKÖPING ÄR ETT ATTRAKTIVT REGIONCENTRUM

Den regionala arbets- och bostadsmarknaden stärks genom en utvecklad kollektivtrafik. Målpunkter som är viktiga för kommunen och regionen ska utvecklas och ha en bra tillgänglighet.

HÅLLBAR BYGGNATION

Nybyggnation görs i första hand genom förtätning och omvandling inom befintliga tätortsområden. Nya bostadsområden byggs i anslutning till befintlig bebyggelsestruktur. Där kollektivtrafikförsörjningen är, eller kan bli bra, ska en hög exploatering tillämpas.

HELA KOMMUNEN SKA LEVA

Utbyggnadsmöjligheter finns i alla tätorter och kommundelar. Det är positivt med ny bebyggelse på landsbygden.

BLANDAD BEBYGGELSE

En blandad bebyggelse skapar liv och rörelse i stads- och kommundelar och ger en karaktär. Det handlar om integration av bostäder, grönområden, service, arbetsplatser och kommunikationer. Det handlar också om en variation av upplåtelseformer och arkitektur. Grönområden som har betydelse för rekreation eller stadsmiljön sparas. Miljön är trygg och säker.

HÅLLBARA TRANSPORTER

Götalandsbanan och Europabanan ska förverkligas med en station söder om Munksjön. Hållbara transporter som gång, cykel och kollektivtrafik ska utvecklas. Mer gods ska överföras från väg till järnväg och befintliga järnvägar ska utvecklas för ökad kapacitet för både gods och persontrafik.

TURIST- OCH BESÖKSMÅL UTVECKLAS

Turist- och besöksnäringen utvecklas och då är kommunens natur- och kulturvärden en del av attraktionen. Biosfärområde Östra Vätterbranterna är ett modellområde för hållbar utveckling där naturvärdena har en avgörande betydelse.

HUSHÅLLNING MED RESURSER

Resursbesparing präglar samhällsplaneringen. Värdefulla natur-, kultur- och friluftsområden säkerställs, vissa synliggörs och marknadsförs. Förnyelsebara energikällor utvecklas. Restriktivitet gäller för ny bebyggelse och annan exploatering som hindrar jord- och skogsbruket.

BARA VANLIGT VATTEN

Vatten är en livsnödvändig resurs för både människa och miljö som vi värnar om så att det även i framtiden finns vatten av bra kvalitet och kvantitet. I samhällsplaneringen hushåller vi med vattnet och nyttjar det på ett långsiktigt hållbart sätt.

En viktig uppgift för arbetet med *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* är att ytterligare konkretisera innebörden av dessa målsättningar.

Avgränsning

Arbetet med *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* delas upp i två etapper där första etappen är en fördjupad översiktsplan som omfattar det geografiska område som den centrala tätorten beräknas att uppta när kommunen har 200 000 invånare.

Den centrala tätorten vid 200 000 invånare förväntas förutom Jönköping och Huskvarna även omfatta Bankeryd i nordväst, hela Tabergsdalen till Månsarp i söder samt Barnarp.

Enligt Statistiska centralbyråns definition av tätort tas enbart hänsyn till bostäder men planen kommer även att omfatta de befintliga och eventuellt nya verksamhetsområden i direkt anslutning tätorten som t.ex. Hedenstorp och Torsvik.

Den andra etappen av utbyggnadsstrategin kommer att omfatta kommunens övriga tätorter. Om det arbetet görs som en fördjupning över enbart tätorterna eller som en ny kommunomfattande översiktsplan där även den omgivande landsbygden ingår avgörs vid starten av etapp 2.

Planens temaområden

Översiktsplanen delas upp i temaområden, motsvarande kapitel, där planens ställningstagande redovisas.

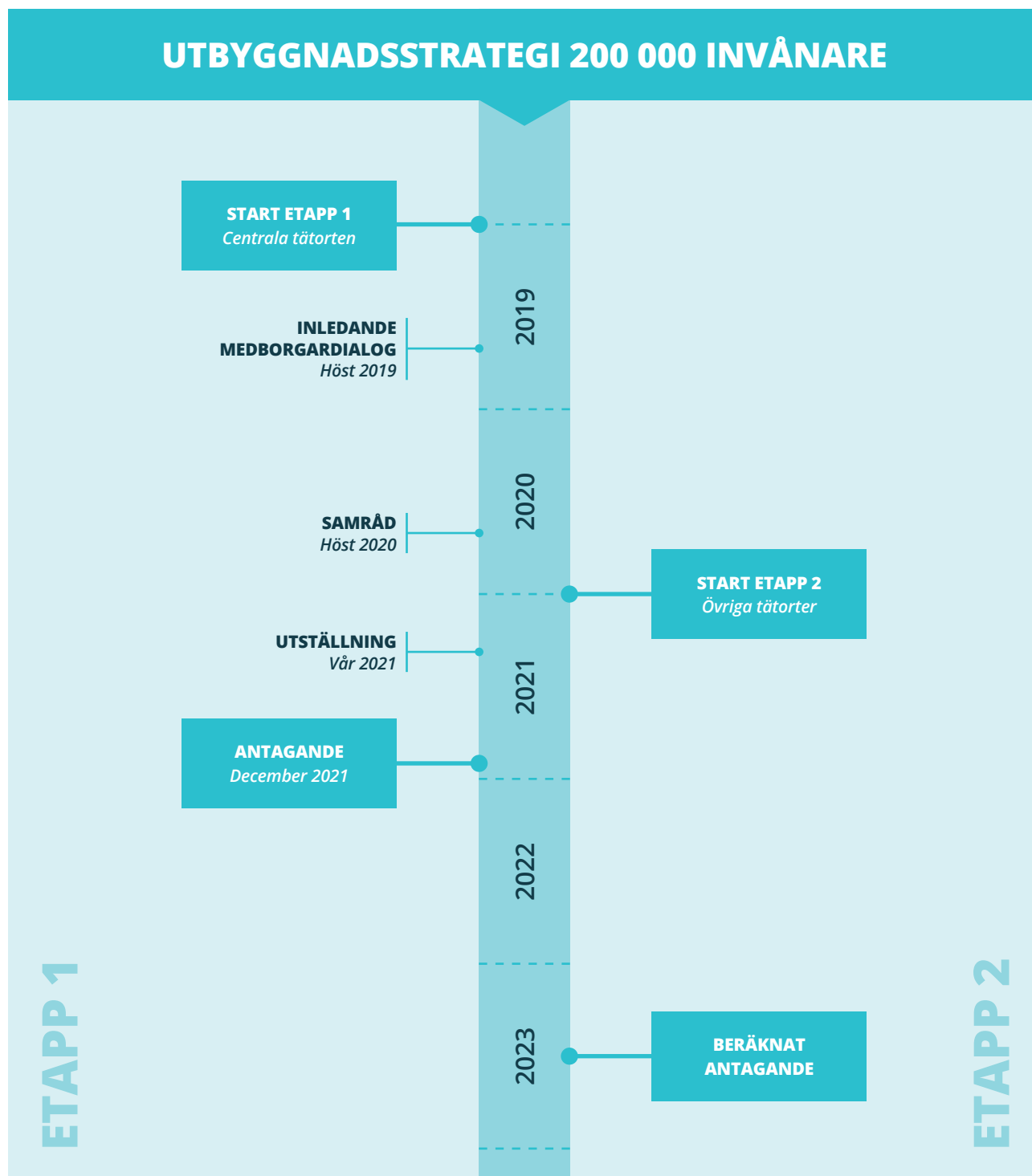
TEMAOMRÅDEN

- » Grönstruktur
- » Vatten och översvämning
- » Trafik
- » Service och mötesplatser
- » Arbete och näringsliv
- » Bostäder
- » Hänsyn och Riksintressen
- » Konsekvenser

Det är i dessa temaområden som en stor del av arbetet organiseras. Det är dock viktigt att poängtera att den slutgiltiga plankartan redovisar det sammanvägda ställningstagandet och prioriteringen mellan olika temaområden, inte förutsättningarna för varje enskilt område.

Tidplan

Organisation

Arbetet kommer att ledas av avdelningen för Översiktlig planering under Stadsbyggnadskontoret och det organiseras enligt följande:

POLITISK ORGANISATION

- » Övergripande politisk styrgrupp utgörs av kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott.
- » Operativ styrgrupp bestående av kommunalråden för ansvarsområde 3 samt ordförande och andre vice ordförande från tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- » Löpande information lämnas till kommunstyrelsens ledningsutskott.

TJÄNSTEORGANISATION

- » Styrgrupp bestående av chefer från berörda förvaltningar, stadsarkitekt samt ansvarig kommunikatör
- » Avdelningen för översiktlig planering projektleder arbetet. Till projektledningen knyts även en kommunikatör och en projektsekreterare.
- » Arbetsgrupper med uppdrag att studera specifika frågeställningar där gruppernas sammansättning är beroende av frågans karaktär.

MEDBORGARDIALOGER

Information och diskussion är en förutsättning för att invånarna ska känna delaktighet och engagemang i de förändringar som görs i kommunen samtidigt som kommuninvånarnas synpunkter förväntas ge nya perspektiv och idéer som är värdefullt att inkludera i arbetet. Kommuninvånarna, intressegrupper och organisationer ska ges påverkansmöjligheter genom ett aktivt kommunikationsarbete.

Under arbetet med programmet kan organisationsstrukturen komma att justeras om behov uppstår.

Under arbetets gång kommer kommunens förtroendevalda ges möjlighet att delta i seminarier och workshops.

RESURSER

Arbetet bedöms kunna bedrivas inom ramen för befintliga ekonomiska resurser. Det är av största vikt att de tjänstepersoner som ingår i organisationen ges förutsättningar att dedikerat arbeta med de uppgifter som följer.

